

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Kriminaliteta v mestnih občinah v Republiki Sloveniji

KATJA EMAN

ROK HACIN

1 Uvod

- ❑ Meško (2016) kriminaliteto – zločinstvenost ali hudodelstvo opredeli kot skupek ravnanj, ki napadajo ali ogrožajo tako temeljne človekove kot družbene vrednote in ki jih v danih razmerah štejejo v kaki državi za posameznika in za družbo najbolj škodljiva ter nevarna.
- ❑ Zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih je koncept, ki poleg zagotavljanja varnosti temelji tudi na zmanjševanju občutkov ogroženosti med prebivalci.
- ❑ Prebivalci urbanih področij z visoko stopnjo kriminalitete se počutijo manj varne in izražajo večji strah pred kriminaliteto, so manj zaupljivi in na skupnost, v kateri živijo, gledajo bolj negativno.
- ❑ Viri ogrožanja za prebivalce urbanih okolij predstavljajo fizični in socialni nered na ulicah ter zaznana kriminaliteta.

2 Kriminaliteta v urbanih okoljih

- ❑ Okolje vpliva na kriminaliteto.
- ❑ Urbana kriminologija je skupek urbane sociologije in kriminalne prevencije.
- ❑ Splošni namen urbane kriminologije je predstaviti vpogled v dinamiko mesta in pomen vede o kriminaliteti. Gre za preučevanje družbenih procesov in življenjskih vzorcev posameznikov, ki živijo v mestu, v njihovem odnosu s kriminaliteto, strahom, motnjami in konflikti.
- ❑ Razlike med urbanim in ruralnim okoljem: 1) medsebojni stiki (manj pogosti v urbanih okoljih, kjer je tudi zaupanje manjše), 2) pomanjkanje skupnih interesov in manj medsosedske pomoči v urbanih okoljih, 3) manjši občutek pripadnosti v urbanih okoljih, kar se kaže v manjšem obsegu sodelovanja prebivalcev v lokalnih aktivnostih in prostovoljnih društvih, 4) slabo poznavanje sosedov ter drugih stanovalcev blokovskih naselij ter 5) več brezposelnosti in kriminalitete v urbanih okoljih.

3 Slovensko urbano kolje in kriminaliteta

- ❑ V Sloveniji (6.035 naselij) prevladujejo majhna mesta, saj število prebivalstva v 95 % naselij ne presega 1.000 prebivalcev, hkrati pa ima 47 % naselij manj kot 100 prebivalcev.
- ❑ V svetovnem merilu ima Slovenija eno srednje veliko mesto – Ljubljana in eno majhno mesto – Maribor, v katerih število prebivalcev presega 50.000.
- ❑ V urbanih okoljih prihaja do večjih zgostitev prebivalcev, večje fluktuacije ljudi (npr. turisti, dnevni migranti ipd.) in več priložnosti (npr. trgovski centri, večja podjetja ipd.), ki vplivajo na večji obseg kriminalitete v primerjavi z drugimi okolji.
- ❑ 90 % vse kriminalitete zaznave v mestnih okoljih v Sloveniji.

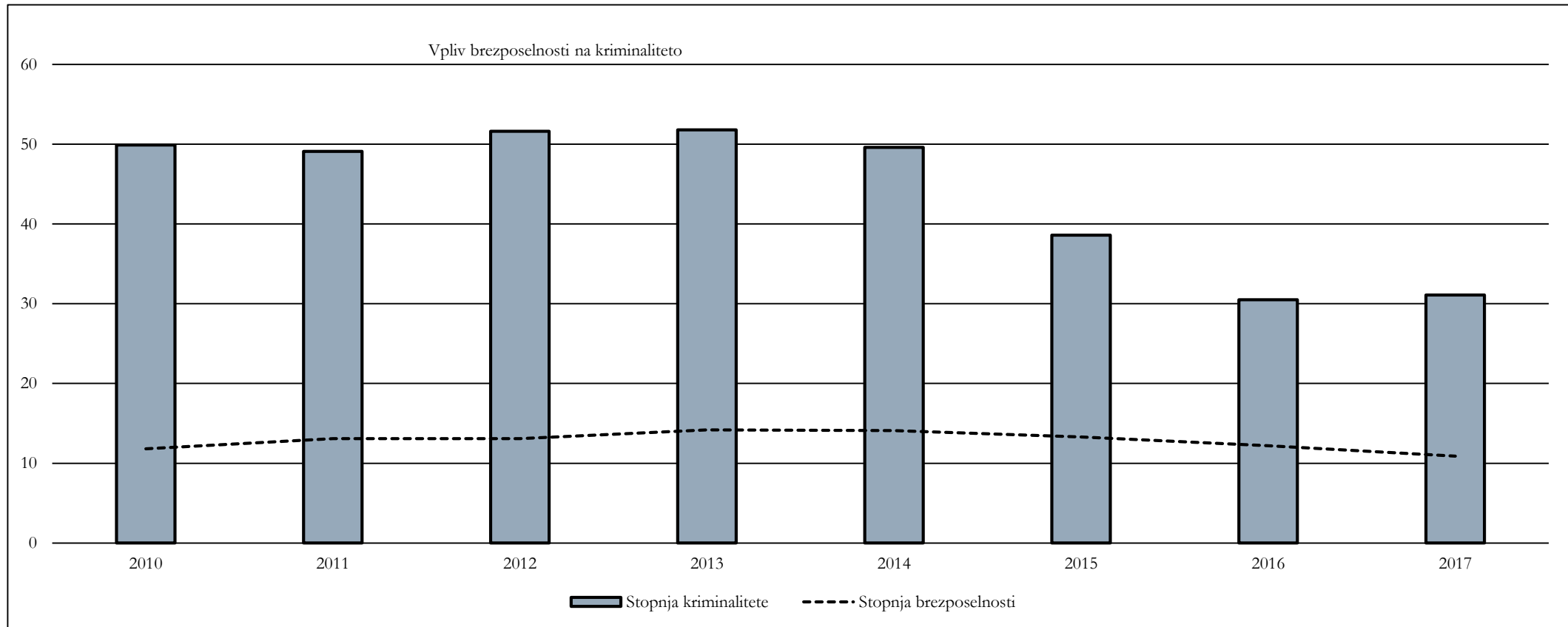
4 Kriminaliteta v mestnih občinah

Občina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Celje</i>	2.781	2.678	3.208	3.172	3.325	2.389	2.017	1.888
<i>Koper</i>	2.115	2.362	2.274	2.127	2.177	1.658	1.387	1.660
<i>Kranj</i>	2.761	2.455	2.367	3.245	2.545	1.896	1.645	1.441
<i>Ljubljana</i>	29.958	30.465	30.670	30.497	30.207	24.156	20.130	18.102
<i>Maribor</i>	6.515	6.317	6.406	6.569	6.088	4.666	3.415	3.295
<i>Murska Sobota</i>	654	849	848	858	890	827	520	602
<i>Nova Gorica</i>	1.305	1.111	1.037	1.118	1.424	944	905	737
<i>Novo mesto</i>	1.669	1.667	2.239	2.343	1.891	1.453	838	1.323
<i>Ptuj</i>	1.320	1.009	1.103	1.026	914	753	574	545
<i>Slovenj Gradec</i>	458	459	515	352	313	222	158	229
<i>Velenje</i>	1.104	1.176	1.112	1.009	1.001	801	786	804
SKUPAJ	50.640	50.548	51.779	52.316	50.775	39.765	32.375	30.626
<i>Slovenija</i>	89.489	88.722	89.236	93.833	87.474	68.810	61.574	69.338

5 Primerjava stopenj kriminalitete in brezposelnosti v mestnih občinah

Občina	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.	St. krim.	St. brezp.
<i>Celje</i>	57,0	12,8	55,2	14,6	65,9	14,9	65,0	16,3	68,0	16,6	48,9	16,1	40,9	15,2	38,2	12,6
<i>Koper</i>	40,2	7,5	44,7	9,3	42,8	9,8	40,0	11,3	40,1	11,7	32,5	10,8	27,1	9,8	32,1	8,3
<i>Kranj</i>	50,3	9,9	44,4	10,3	42,7	10,3	58,4	11,4	45,6	10,8	33,8	9,9	29,3	9,1	25,7	14,2
<i>Ljubljana</i>	106,9	9,2	108,8	11,0	109,4	11,3	107,9	12,8	105,5	13,2	84,1	12,6	69,9	11,7	62,8	10,1
<i>Maribor</i>	58,3	15,4	56,8	17,4	57,7	17,2	59,1	18,3	54,4	18,1	41,8	17,3	30,9	15,9	29,8	14,4
<i>Murska Sobota</i>	33,8	20,6	43,9	19,6	44,1	18,6	44,9	19,3	47,0	20,5	43,7	20,7	27,5	19,2	31,9	16,5
<i>Nova Gorica</i>	40,7	8,5	34,7	10,4	32,5	11,3	35,2	12,8	44,8	12,2	29,7	11,2	28,5	9,6	23,2	8,1
<i>Novo mesto</i>	46,1	8,2	46,0	9,8	61,5	11,1	64,5	12,4	52,2	11,9	40,0	10,8	23,0	9,8	36,3	7,6
<i>Ptuj</i>	55,6	12,6	42,6	13,4	46,9	12,9	44,0	13,2	39,4	11,9	32,5	10,9	24,8	10,4	23,6	9,6
<i>Slovenj Gradec</i>	27,2	12,8	27,2	13,4	30,6	12,2	20,8	13,9	18,6	13,6	13,3	11,8	9,5	10,6	13,8	8,8
<i>Velenje</i>	33,4	12,4	35,8	14,9	33,8	14,4	30,5	14,8	30,5	14,5	24,5	14,5	23,9	12,4	24,5	10,4
SKUPAJ	49,9	11,8	49,1	13,1	51,6	13,1	51,8	14,2	49,6	14,1	38,6	13,3	30,5	12,2	31,1	10,9
<i>Slovenija</i>	43,7	10,6	43,2	12,0	43,4	12,0	45,6	13,3	42,4	13,5	33,4	12,7	29,8	11,2	33,6	9,5

6 Razmerje med brezposelnostjo in kriminaliteto v mestnih občinah

8 Zaključek

- ❑ Mestne občine kot najbolj gosto poseljena območja so tudi najbolj obremenjena s kriminaliteto.
- ❑ Število kaznivih dejanj v Mestni občini Ljubljana predstavlja približno eno tretjino vseh kaznivih dejanj v Sloveniji.
- ❑ Največji upad kriminalitete je bil zabeležen v Mestni občini Ptuj (58,7 %), najmanjši pa v Mestni občini Murska Sobota (7,9 %), v Mestni občini Ljubljana pa je kriminaliteta upadla za 39,6 %.
- ❑ Stopnja kriminalitete v letu 2017 v mestnih občinah Celje, Ljubljana in Novo mesto je bila višja od nacionalnega povprečja.
- ❑ Povprečna stopnja brezposelnosti v mestnih občinah se je zmanjšala z 11,8 % na 10,9 %.
- ❑ Možno je sklepati, da obstaja povezava med brezposelnostjo in kriminaliteto v največjih slovenskih urbanih okoljih. Stopnja brezposelnosti je od leta 2013 v upadanju, najnižji nivo pa je dosegla v letu 2017, ko je znašala 10,9 %. Obenem je stopnja kriminalitete v obdobju 2013 do 2017 upadla, z 51,8 na 31,1 kaznivih dejanj na 1.000 prebivalcev.
- ❑ Natančnejša analiza je pokazala, da stopnja brezposelnosti vpliva na stopnjo kriminalitete v naslednjih mestnih občinah Celje, Maribor in Novo mesto (naraščanje in upadanje). Hkrati je bil delen vpliv stopnje brezposelnosti na stopnjo kriminalitete, v smislu upadanja kriminalitete v razmerju do upadanja brezposelnosti po letu 2013 oziroma 2014 opažen v mestnih občinah Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Nova Gorica, Ptuj, Slovenj Gradec in Velenje.
- ❑ Približno 2/3 vseh zaznanih kaznivih dejanj v mestnih občinah je premoženjske narave. Sklepamo lahko, da povečanje brezposelnosti vpliva na socialni položaj posameznikov, ki lahko vodi posameznike v (premoženjsko) kriminaliteto.

Hvala za pozornost!